

LUNDS
UNIVERSITET

BESLUT

Diarienummer
STYR 2023/789

Datum 2023-04-18

Universitetsstyrelsen

Lunds universitets kris- och beredskapsplan

Fastställd av universitetsstyrelsen 2023-04-18 § 7 att börja gälla fr o m 2023-05-15.

Innehållsförteckning

Lunds universitets kris- och beredskapsplan	1
1. <i>Inledning</i>	3
2. <i>Syfte</i>	4
3. <i>Krishanteringsarbete – tre grundprinciper</i>	5
4. <i>Händelsenivåer</i>	5
5. <i>Krisorganisationsstruktur och krishanteringsprocess</i>	6
5.1. Krishanteringsprocess	7
5.2. Ansvar vid krishantering	9
5.3. Aktivering och nedstängning av krisorganisation	9
6. <i>Central krisledning</i>	11
6.1. Centralt krisledningsstöd.....	11
7. <i>Övning av krisorganisation</i>	13
8. <i>Revision</i>	13

1. Inledning

En kris kan beskrivas som en svår, oftast hastigt uppkommen situation med personella, materiella eller etiska och förtroendemässiga skador eller med överhängande fara för att skador skall uppstå, alternativt en svår situation som uppkommer genom ett smygande förlopp.

Händelsen kräver omedelbara och samordnade åtgärder i syfte att minimera konsekvenserna för människor, egendom, miljö och anseende.

För att kunna hantera kriser och övriga typer av händelser som avviker från universitetets normala verksamhet måste det finnas en god krisberedskap. Lunds universitet ska i så hög utsträckning som möjligt, genom planering, förberedelser och övning vara förberett på att möta och hantera dessa typer av händelser.

Kriser kan vara av många olika slag och karaktär vilket innebär att man inte alltid kan förutse vad man kan komma att drabbas av. En kris kan exempelvis komma plötsligt eller genom ett smygande förlopp, det kan också vara en förtroendekris vid vilken universitetets trovärdighet ifrågasätts. Grunden i Lunds universitets krisberedskap ska därför vara flexibilitet, kreativitet och samverkan.

Lunds universitets kris- och beredskapsplan beskriver hur universitetet ska hantera kriser och allvarliga händelser. Planen ska bland annat säkerställa att en krisorganisation finns som är bemannad med på förhand utsedda och utbildade nyckelfunktioner samt att det finns nödvändiga rutiner för att en kris ska kunna hanteras på ett tillfredsställande sätt. Planen kompletteras med stödmaterial där exempelvis instruktioner och checklistor finns.

Med utgångspunkt i denna övergripande kris- och beredskapsplan har samtliga fakulteter/motsvarande ansvar för att upprätta egna lokala krisorganisationer med kris- och beredskapsplaner som beskriver hur verksamheten i fråga ska hantera en krissituation. Sådana kan även upprättas på andra organisationsnivåer vid behov. Lokala kris- och beredskapsplaner ska vara förenliga med denna övergripande plan.

Om en händelse är av sådan omfattning att den berör hela eller stora delar av universitetet eller är av sådan karaktär att den av andra anledningar bör hanteras av rektor så kan central krisledning aktiveras. Den kan också aktiveras om den lokala krisorganisationens resurser inte räcker till, om flera fakulteter (eller motsvarande) drabbats av händelsen, eller om förtroendet för Lunds universitet hotas.

2. Syfte

Lunds universitets kris- och beredskapsplan har till syfte att säkerställa att verksamheten har en god krishanteringsförmåga i händelse av kris och att funktionaliteten kan bibehållas på bästa sätt. Planen syftar också till att klargöra övergripande roller, uppgifter och ansvarsförhållanden som gäller vid en kris, att ge förutsättning för att kunna hantera en uppkommen krissituation skyndsamt och korrekt, samt att ge möjlighet till återgång till ordinarie verksamhet snarast möjligt.

En tydlig krishanteringsorganisation och process gör det möjligt att:

- skapa en god överblick och kontroll över händelsen
- samordna resurser inom universitetet samt med andra aktörer
- förutse och minimera negativa konsekvenser till följd av inträffad händelse, exempelvis skador på människa, miljö och egendom
- sprida snabb, tillförlitlig och tydlig information till berörda, exempelvis medarbetare, studenter, fackliga organisationer, studentkårer, externa parter och allmänhet
- snabbt återgå till normal verksamhet när krisen upphör
- upprätthålla förtroendet för universitetet
- utvärdera och dra lärdom från den inträffade händelsen

3. Krishanteringsarbete – tre grundprinciper

Krishanteringsarbetet baseras på Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps (MSB) princip om att verksamheter även under en kris, så långt det är möjligt, bedrivs i sina ordinarie former enligt tre grundprinciper:

- *Ansvarsprincipen* - den som har ansvar för en verksamhet under normala förhållanden har motsvarande ansvar även under en kris. Ansvarsprincipen innebär också ett ansvar för varje aktör att samverka med andra.
- *Närhetsprincipen* - en kris ska i första hand hanteras där den inträffar och av dem som är närmast berörda och ansvariga. Utgångsläget är att det i första hand är den drabbade verksamheten som ansvarar för att leda krishanteringen. Om lokala resurser inte räcker till ges centralt stöd. Ansvaret för en krisledning kan successivt förskjutas uppåt i linjen till i sista hand rektor som ansvarar för hanteringen av krisen om flera verksamheter eller motsvarande eller centrala värden för universitetet hotas.
- *Likhetsprincipen* - en verksamhets organisation och lokalisering ska under krishanteringen så långt som möjligt vara densamma som under normala förhållanden och fungera på liknande vis.

4. Händelsenivåer

Händelsenivåer Lunds universitet arbetar med är:

Mycket allvarlig händelse

Med detta avses en stor och allvarlig händelse med svårartad påverkan på hela universitetet, dess anseende eller tillgångar. Flera fakulteter eller motsvarande kan vara drabbade. Händelsen hanteras på den här nivån i första hand centralt av rektor med stöd av stabsfunktioner i form av centralt krisledningsstöd.

- Exempel på mycket allvarliga händelser kan vara:
- Bombhot eller andra typer av hot riktat mot universitetet

- Sabotage, attentat eller angrepp mot universitetets verksamhet
- Olyckor och dödsfall med påverkan på hela eller stora delar av universitetet
- Mycket allvarliga försörjningsavbrott, exempelvis långvariga bortfall av IT, el, vatten eller annan för verksamheten nödvändig resurs av central betydelse
- Situationer där universitetets anseende riskerar att skadas
- Andra händelser med stor påverkan på universitetet, exempelvis allvarliga hälsohot och naturkatastrofer

Allvarlig händelse

Med detta avses en allvarlig händelse med påverkan främst inom en verksamhetsgren, t.ex. fakultet eller motsvarande. Händelsen hanteras i första hand lokalt av den drabbade fakulteten (eller motsvarande).

Mindre allvarlig händelse

Med detta avses en mindre allvarlig händelse med begränsad påverkan på lokal nivå, främst på verksamheter inom en institution eller motsvarande. Händelsen hanteras i första hand lokalt, exempelvis av den drabbade institutionen (eller motsvarande).

5. Krisorganisationsstruktur och krishanteringsprocess

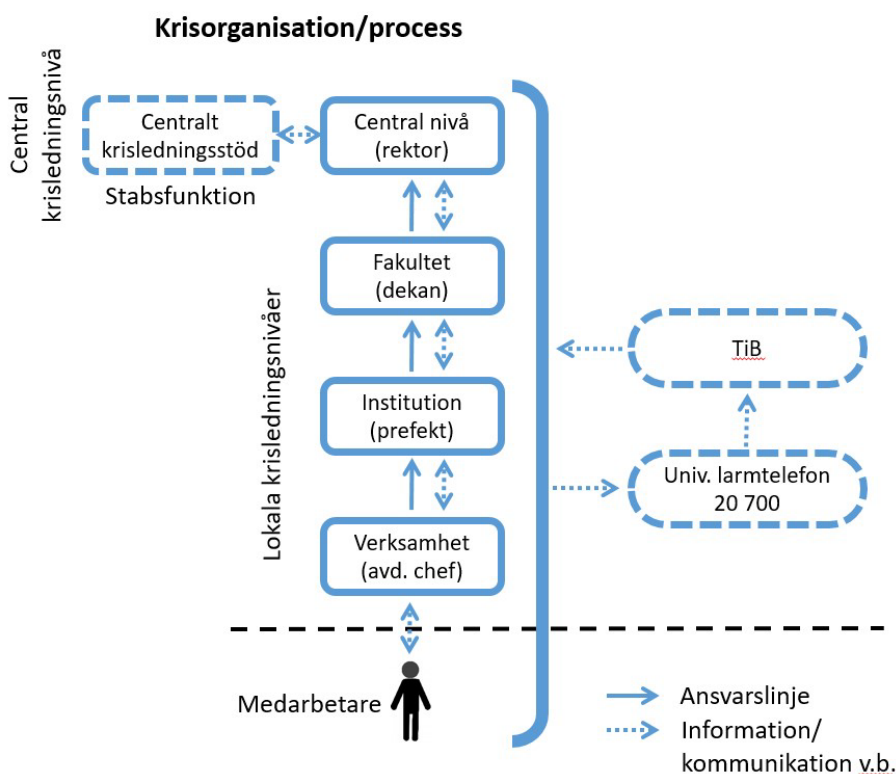
Lunds universitet ska ha en central krisledning på rektorsnivå och som stöd till denna ska det finnas centralt krisledningsstöd. I central krisledning ingår rektor, prorektor och förvaltningschef.

Lunds universitet ska ha lokala krisorganisationer (på fakultetsnivå eller motsvarande) som följer den ordinarie ledningsstrukturen. Varje verksamhet ska självständigt fastställa en sådan organisation. Under fakultetsnivå kan det finnas behov av ytterligare anpassade lokala krisorganisationer, exempelvis för de verksamheter som är stora alternativt som har särskilda behov. Sådana fastställs i detta fall av berörd fakultet eller motsvarande.

Krisorganisationer som upprättas ska vara kända inom verksamheten i fråga, ha egna anpassade kris- och beredskapsplaner (som harmonierar med Lunds universitets kris- och beredskapsplan) samt vara

dokumenterade och diarieförda. Som stöd i krishanteringsarbetet finns stödmaterial med exempelvis checklistor.

Nedan illustreras universitetets krisorganisation med nivåer av central och lokala krisorganisationer, centralt krisledningsstöd (stabsfunktion) och process med ansvarslinje och informations- och kommunikationsväg. Även kommunikationskanalen som finns tillgänglig genom universitetets larmtelefon finns inritad, via den finns möjlighet att nå en tjänsteman i beredskap (TiB) som finns tillgänglig utanför arbetstid.

Schematisk krisorganisationsstruktur med krishanteringsnivåer (heldragna boxar), stabsfunktionstöd (streckad box) och process med ansvarslinje samt med relevanta informations- och kommunikationskanaler (TiB: tjänsteman i beredskap, streckad box).

5.1. Krishanteringsprocess

En kris kan uppstå var som helst och hanteras vanligtvis i första hand lokalt i verksamheten. Ofta räcker detta, ibland med stöd från centrala funktioner.

Ansvar flyttas inte vid en kris, en kris ska så långt möjligt hanteras inom den verksamhet som drabbats (ansvars- och närhetsprincipen). Grundprincipen är att den lokala krisorganisationen hanterar kriser som enbart berör den egna verksamhetens ansvarsområde. Ansvars- och närhetsprinciperna ger förutsättningar för en lokal handlingskraftig ledning som snabbt kan hantera den uppkomna situationen. Initiering av krisarbetet sker enligt verksamhetens egna krisplan. Då den lokala krisorganisationen är aktiverad ska en kontinuerlig dialog föras om den uppkomna situationen med nästa överliggande nivå i krisorganisationsstrukturen.

En kris kan variera i allvarlighetsgrad (händelsenivå) över tid och hanteringen av den behöver inte alltid och genom hela förloppet höra hemma på samma organisatoriska nivå. Det som till en början kan se ut att endast beröra en enskild verksamhet kan snabbt förändras. Därför är det viktigt att alltid och i ett tidigt skede ha en dialog med nästa nivå inom krisorganisationsstrukturen, särskilt vid smygande förlopp eller tveksamheter. Vid händelser då krisorganisationen på central nivå är den första som aktiverats kan lokala krisorganisationer aktiveras utifrån behov.

Rektor kan vid behov alltid bistå en fakultet eller motsvarande i dess krisarbete genom att vända sig till förvaltningschefen som beslutar om stöd från centrala funktioner. Rektor kan också, närsomhelst, fatta beslut om att överta ledningen för krishanteringen, genom att låta central krisledning ta över det fortsatta krisledningsarbetet. Ett sådant övertagande kan behöva ske i olika typer av situationer, exempelvis om:

- resurserna inte är tillräckliga inom enskild fakultet/motsvarande
- händelsen drabbar flera fakulteter eller motsvarande
- Lunds universitets anseende riskerar att lida skada
- det krävs en samlad bild över händelsen samt ett samordningsbehov på central nivå

5.2. Ansvar vid krishantering

Rektor är ytterst ansvarig för krishanteringsarbetet vid Lunds universitet. Rektor ansvarar för krishantering på central krisledningsnivå.

Chef med verksamhetsansvar i det ordinarie arbetet, på olika nivåer inom Lunds universitet, är ansvarig för sin verksamhet även vid händelse av kris. Verksamhetsansvarig chef ska tillse att det inom ansvarsområdet finns en lokal krishanteringsplan eller, om en sådan inte anses nödvändig ändå säkerställa att verksamheten omfattas av en högre organisationsnivås (lokala) krishanteringsplan (åtminstone på fakultetsnivå). Detta ska göras i samråd med den chef i linjen man rapporterar/svarar inför.

Krisledare är benämningen på den verksamhetsansvarige chef vars krisorganisation är aktiverad och som hanterar den uppkomna krishändelsen för stunden. Flera kriser kan behöva hanteras samtidigt inom universitetet och det kan därför finnas flera krisledare samtidigt, med aktiverade krisorganisationer, som arbetar parallellt med olika kriser eller med olika delar av relaterade krissituationer. Aktiverad krisledare har därför till uppgift att skyndsamt informera sin chef i linjen, informera och föra dialog med andra aktiverade krisledare som kan finnas, samt att tillse att krishanteringsarbetet samordnas så att inte flera krisledare ser sig som ansvariga för krishanteringen av samma händelse.

Centralt krisledningsstöd är en central stödfunktion till rektors ledning av kris (central krisledning), eller till lokala krisorganisation om behov finns.

5.3. Aktivering och nedstängning av krisorganisation

Beslut om att krishantering ska påbörjas inom en verksamhet, och därmed att en krisorganisation aktiveras, fattas i första hand av chefen för den verksamhet som drabbats av en krishändelse och som därmed träder in i rollen som krisledare. Detsamma gäller då krishanteringsarbetet ska avslutas, d.v.s. att en aktiverad krisorganisation stängs ned. Krisledaren ska meddela sin chef i linjen

så att information om aktiverat (eller avslutat) krishanteringsarbete förs vidare uppåt i universitetets organisation och så att en dialog kan föras om lämplig ansvarsnivå för krisledningen och om denna eventuellt bör flyttas.

När en krisorganisation aktiverats behöver följande delar och uppgifter ingå i krishanteringsarbetet:

- En lägesbild behöver skapas över vad som hänt
- En prognos behöver tas fram över hur man tror att situationen kan komma att utvecklas
- En inriktning för arbetet behöver sättas upp där vilken målbild man har och vilka prioriteringar man gör framgår
- Bedömning av krisens omfattning samt verksamhetens behov av stöd
- Beslut om övergripande åtgärder som ska vidtas (utifrån den inriktning som satts upp)
- Fördelning av ansvar och uppgifter
- Beslut om kommunikationsåtgärder, internt samt externt
- Loggföring över beslut och åtgärder som vidtas
- Löpande uppföljning av krishanteringen och av vidtagna åtgärder så önskad effekt nås. I uppföljningen ingår att löpande uppdatera lägesbilden

När beslut om att avsluta en krisorganisations arbete fattas, för återgång till normal organisation, ska följande beaktas:

- Avveckling ska ske succesivt (framförallt funktionen kriskommunikation)
- Överlämning av personal till ordinarie tjänstgöring ska föregås av dialog om behov av ledighet, information och/eller kristöd
- Händelsens loggföring ska avslutas och handlingar i ärendet ska diarieföras och arkiveras
- Krishanteringsinsatsen ska utvärderas

6. Central krisledning

Vid en kris som drabbar Lunds universitet och som inte kan eller bör hanteras på lokal nivå tar rektor över ansvaret för krisledarskapet och initierar central krisledning. I central krisledning ingår rektor, prorektor och förvaltningschef. Central krisledning kan vid behov förstärkas med företrädare från den övriga verksamheten (dekaner eller motsvarande och LUS). Om rektor bedömer det lämpligt informeras universitetsstyrelsen om situationen.

Vid behov kan rektor begära att förvaltningschefen sammankallar centralt krisledningsstöd för att bistå i krisarbetet. Centralt krisledningsstöd får sitt uppdrag av central krisledning och håller rektor informerad om sitt arbete. Rektor kan när som helst delta i gruppens möten. Centralt krisledningsstöd kan alltid bistå en fakultet eller motsvarande i dess krisarbete genom att tillgängliggöra sina resurser.

6.1. Centralt krisledningsstöd

Centralt krisledningsstöd leds av förvaltningschefen eller dennes ersättare. Förvaltningschefen är ansvarig för att centralt krisledningsstöd är bemannad och utbildad.

Olika situationer kan föranleda olika sammansättning av gruppen som därför består av dels en grundbemanning, som alltid kallas in, dels en möjlighet till utökad bemanning, som kallas in utifrån händelsens art och behov. Förvaltningschefen bedömer, beroende på situationens art och omfattning, om och i vilken grad utökad bemanning behöver kallas in.

Det ska finnas ersättare för varje medlem i det centrala krisledningsstödet, dessa utses av förvaltningschefen. Ersättare bör vara utsedda på förhand för att gruppen ska kunna samlas med kort framförhållning samt för att förenkla avlösning vid hantering av långvariga händelser.

Grundbemanning (funktioner):

- Förvaltningschef (tillika ledare för centralt krisledningsstöd)
- Kommunikationsdirektör
- Säkerhetschef
- HR-direktör
- Chefsjurist
- Protokollförare (utses inom gruppen, alternativt kallas extra resurs in)

Utökad bemanning (funktioner):

- Sektionschef Externa relationer
- Sektionschef FHV
- IT-direktör
- Byggnadschef
- Sektionschef Student och utbildning
- Pressansvarig
- Sekretariat

Centralt krisledningsstöd kan vid behov förstärkas med företrädare från den krisutsatta verksamheten, representant för LUS samt kompetenser och resurser från andra enheter inom förvaltning eller övrig verksamhet. Även representant från annan myndighet eller samverkande organisation kan bjudas in.

6.1.1. Arbetsgrupper

Om förvaltningschefen ser behov av att knyta särskilda arbetsgrupper inom specifika områden till centralt krisledningsstöd kan sådana upprättas. Det är i första hand gruppens ingående funktioners ansvar att då bilda dessa arbetsgrupper inom sina respektive verksamheters ansvarsområden.

6.1.2. Uppgiftsbeskrivning

Centralt krisledningsstöd (grundbemanning och utökad bemanning) sammanträder en gång per termin, utöver möten vid skarpt krisläge eller övning. Centralt krisledningsstöd har följande uppgifter då det aktiverats:

- Kalla in den bemanning som bedöms behövas för att hantera händelsen
- Besluta om kommunikationsåtgärder, internt samt externt
- Loggföra åtgärder som vidtas
- Hålla central krisledning informerade om vidtagna stödåtgärder
- Informera berörda verksamheter löpande, exempelvis, studentkårer, huvudskyddsombud och fackliga organisationer
- Samverka med externa aktörer

7. Övning av krisorganisation

En krisorganisation bör öva systematiskt, gärna med en flerårig plan, för att vara förberedd på uppgiften att kunna leda sin verksamhet även vid händelse av kris. Detta är viktigt för att kunna säkerställa att den egna verksamheten fungerar, för att ge förutsättning för att befästa roller och ansvar, samt för att träna på att samverka och kommunicera både inom gruppen och med andra aktörer även vid onormala förhållanden. Rutiner som rekommenderas vid övning av krisorganisation, för att hålla i verksamheten aktuell över tid, ges i kompletterande stödmaterial.

Verksamhetsansvariga chefer som har en krisorganisation knuten till sin verksamhet, och därmed har rollen som krisledare när denna är aktiverad, är ansvarig för att krisorganisationen i fråga är bemannad utifrån verksamhetens behov, samt att denna är utbildad och övad.

Förvaltningschefen är ansvarig för att centralt krisledningsstöd är övad.

8. Revision

Översyn av lokala kris- och beredskapsplaner, samt avseende bemanning, utbildning och övning av krisorganisationen, ska ske minst en gång per år. Revision av lokala kris- och beredskapsplaner ska göras vid behov. Ansvarig för detta är den verksamhetsansvarige chef som ansvarar för respektive lokala krisorganisation med kris- och beredskapsplan.

Ansvarig för revision av detta dokument, Lunds universitets kris- och beredskapsplan, är Lunds universitets säkerhetschef.

Universitetsstyrelsen fastställer revisioner.